

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/41/2016
Identifikačné číslo spisu: 4015200798
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4015200798.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky Ing. X. J., bytom J. V. XXX/XX, N., zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Berecovou Titkovou z Nitre, Dubová 2, proti odporkyni Sociálna poisťovňa, ústredie, Ulica 29. augusta 8, Bratislava, o predčasný starobný dôchodok, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 15. februára 2016, č.k. 23Sd/280/2015-49, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 15. februára 2016, č.k. 23Sd/280/2015-49, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

1.

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) rozhodnutie odporkyne z 22. júla 2015 č. XXX XXX XXXX X . o priznaní predčasného starobného dôchodku od 9. júla 2015 v sume 380,50 eur mesačne podľa § 67 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom postení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa čl. 52 ods. 1 písm. a ods. 4 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009.

O náhrade trov konania rozhodol tak, že navrhovateľke náhradu trov konania nepriznal, lebo nemala úspech.

Preskúmaním zákonnosti postupu a rozhodnutia podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku krajský súd zistil, že navrhovateľka ku dňu vzniku nároku na predčasný starobný dôchodok k 9. júlu 2015 získala 8035 dní obdobia dôchodkového poistenia, čo je 22 rokov a 5 dní obdobia dôchodkového poistenia. Keďže navrhovateľka vychovala dve deti a 55 rokov veku dovŕšila 9. júla

2011, dôchodkový vek podľa § 65 ods. 6 zákona o sociálnom poistení dosiahla pripočítaním 72 kalendárnych mesiacov k veku 55 rokov dňa 9. júla 2017. Od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku, od 9. júla 2015 do dovŕšenia dôchodkového veku 9. júla 2017 jej chýba 731 dní.

Suma predčasného starobného dôchodku bola určená podľa § 68 ods. 1 zákona o sociálnom poistení ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia získaného ku dňu vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku a aktuálnej dôchodkovej hodnoty znížený o 0,5% za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku. Rozhodujúce obdobie rokov 1984-2014 sa určilo podľa § 63 ods. 6 zákona o sociálnom poistení ako kalendárne roky pred rokov, v ktorých boli splnené podmienky nároku na výplatu dôchodku. V rozhodujúcom období navrhovateľka získala 8035 dní obdobia dôchodkového poistenia, to znamená 22,0137 rokov dôchodkového poistenia. Pretože získala aj náhradnú dobu podľa § 9 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov v kalendárnom roku 1993 spolu 8 dní, patrí jej za toto obdobie pomerná časť osobného mzdového bodu 0,3. Krajský súd v ďalšej časti odôvodnenia svojho rozsudku podrobne zdôvodnil postup pri výpočte sumy predčasného starobného dôchodku spolu v sume 380,50 eur (375,20 eur + 5,30 eur). Tá bola určená ako súčin priemerného osobného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty, znížený o 0,5% za každých začatých 30 dní obdobia, čo znamená, že za 731 dní sa táto znížila o 12,50 eur, to znamená o 53,58981447 eur mesačne. Suma predčasného starobného dôchodku sa ďalej zvýšila podľa § 82 zákona o sociálnom poistení a podľa § 1 písm. c/ opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 295/2014 Z.z. o 5,30 eur mesačne.

Z vykonaného dokazovania krajský súd zistil, že zamestnávateľ navrhovateľky mal ku dňu rozdelenia ČSFR svoje sídlo v Českej republike, preto všetky doby zabezpečenia, ktoré získala pred 1. januárom 1993 sú dobami zabezpečenia získanými podľa právnych predpisov Českej republiky. Navrhovateľke za toto obdobie poskytla dávku sociálneho zabezpečenia Česká správa sociálneho zabezpečenia v Prahe od 22. septembra 2015, ktorým dňom jej priznala starobný dôchodok 6.727,- Kč mesačne. Pri určení výšky predčasného starobného dôchodku tak odporkyňa postupovala podľa ustanovení právnych predpisov a medzinárodných zmlúv platných na území SR. Odporkyňa dostatočne a presne zistila skutkový stav a dospela k správne právnemu záveru, že nárok navrhovateľky je potrebné posudzovať podľa čl. 20 Zmluvy a článku 52 ods. 1 písm. a/ a ods. 4 nariadenia. Za nedôvodnú považoval krajský súd námietku navrhovateľky o jej diskriminácii, pretože odporkyňa zaobchádzala odlišne ako s inými dôchodcami, ktorí sa ocitli v podobnej situácii. Preskúmané rozhodnutie krajský súd ako vecne správne a zákonné potvrdil.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka odvolanie namietajúc jeho nezákonnosť, nesúlad s čl. 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a porušenie práva občana pred diskrimináciou podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky. Ohľadom zamestnania v E. u zamestnávateľa U. so sídlom v Českej republike ku dňu zániku ČSRF súhlasila so zistením odporkyne a krajského súdu. Výsledkom odporkyne a Českej správy sociálneho zabezpečenia v zmysle čl. 20 ods. 1 Zmluvy medzi ČR a SR o sociálnom zabezpečení č. 318/1994 Z.z. v spojení s článkom 15 ods. 1 Správnej dohody, ktorou sa vykonáva Zmluva medzi SR a ČR o sociálnom zabezpečení č. 175/1995 Z.z. je skutočnosť, že poberá starobné dôchodky z dvoch štátov, pričom súčet súm týchto dôchodkov je nižší, ako dôchodok, na ktorý by mala nárok v Slovenskej republike, ak by sa aj obdobie dôchodkového poistenia/zabezpečenia získané podľa právnych predpisov Českej republiky považovalo za obdobie dôchodkového poistenia získané podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Rozdiel výšky dôchodku, na ktorý by mala nárok v Slovenskej republike ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku zo súčtu dôchodkov priznaných odporkyňou a Českou správou sociálneho zabezpečenia je 110,19 eur mesačne v jej neprospech. Postup odporkyne preto považuje za diskriminačný a nevzťahuje sa na ňu zákon č. 140/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, ktorým bol zavedený nový druh

dôchodkovej dávky -vyrovnávací príspevok z dôvodu, že jej bol priznaný predčasný starobný dôchodok a nie starobný dôchodok. V ďalších dôvodoch poukázala na nález Ústavného súdu ČR č. nálezu III. ÚS 939/10 zo dňa 3. augusta 2010, ktorý sa zaoberá aplikáciou Zmluvy medzi SR a ČR o sociálnom zabezpečení a na problematiku tzv. „federálnych dôchodkov“, ktorými sa zaoberal Najvyšší súd Slovenskej republiky v prípadoch viacerých dôchodcov, ktorí ku dňu 31. december 1992 mali sídlo zamestnávateľa v Českej republike, napr. rozhodnutie sp.zn. 9So/200/2011 z 30. januára 2013 (neskôr toho istého účastníka konania sp.zn. 9So/124/2013 z 25. februára 2015), sp.zn. 9So/203/2011, sp.zn. 1So/66/2013 z 19. januára 2016. Odvolateľka záverom poznamenala, že krajský súd vo výroku rozsudku opomenul rozhodnúť o zmenovom rozhodnutí č. XXX XXX XXXX X zo dňa 2. októbra 2015.

Navrhovateľka si uplatnila náhradu trov konania prvostupňového aj odvolacieho konania spolu v sume 409,50 eur .

3.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok krajského súdu, ako vecne správny potvrdiť.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2, § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok, ďalej len „SSP“), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Podľa § 491 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti

Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Z podkladov súdneho spisu a dávkového spisu odporkyne odvolací súd zistil, že konanie u odporkyne sa začalo na základe žiadosti navrhovateľky o predčasný starobný dôchodok spisanej dňa 9. júla 2015 pracovníčkou Sociálnej poisťovne, pobočka Levice. Predčasný starobný dôchodok navrhovateľka žiadala priznať od 9. júla 2015. Predčasný starobný dôchodok bol navrhovateľke priznaný rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 22. júla 2015.

V spisovom materiáli krajského súdu je na č.l. 21 spisu založené „zmenové“ rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 2. októbra 2015. Týmto rozhodnutím odporkyňa doplnila odôvodnenie svojho rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X z 22. júla 2015. Dňa 11. novembra 2015 navrhovateľka doručila krajskému súdu vyjadrenie k doplnenému rozhodnutiu odporkyne (č.l. 23-27 spisu) spolu s rozhodnutím Českej správy sociálneho zabezpečenia o priznaní starobného dôchodku v sume 6 727,- Kč mesačne od 9. júla 2015. Rovnopis písomného vyjadrenia navrhovateľky krajský súd doručil odporkyni spolu s predvolaním na súdne pojednávanie, ktoré bolo určené na deň 18. január 2016.

Z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR vyplýva, že „Súd pri preskúvaní rozhodnutia orgánu sociálneho poistenia rozhoduje o zákonom nároku na dávku dôchodkového poistenia na základe skutkového stavu veci (§ 153 ods. 1 v spojení s § 246c OSP). Ak v priebehu konania o preskúmanie rozhodnutia o dôchodku orgán sociálneho poistenia vydal ďalšie rozhodnutie, týkajúce sa nároku na niektorú z dôchodkových dávok, je povinnosťou súdu posúdiť aj jeho zákonnosť, pokiaľ z neho nie je zrejmé, že sa stalo už len samo predmetom konania a nahradilo v plnom rozsahu predtým vydané rozhodnutie. O takomto novom vydanom rozhodnutí treba rozhodnúť popri predošlom a pokiaľ ho zmeňuje, v spojení s ním, lebo sa týka takisto vyplývajúceho zo spoločného základu a ohľadne ktorého bol podaný opravný prostriedok. Obdobne treba postupovať aj v prípade, keď odporkyňa v priebehu konania o nároku na niektorú z dávok vydá viacero rozhodnutí“. (napr. rozhodnutie sp.zn. 7So/121/2008 z 31. marca 2009).

Podľa § 155 ods. 1 prvá veta OSP obsah rozhodnutia vo veci samej vysloví súd vo výroku rozhodnutia.

V predmetnej právnej veci krajský súd v súlade s citovaným ustanovením ako aj s takto ustálenou praxou nekonal a nerozhodol, keď podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil len jedno rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X z 22. júla 2015 o priznaní predčasného starobného dôchodku v sume 380,50 eur mesačne, čím došlo v postupe krajského súdu k vade konania spočívajúcej v odňatí možnosti navrhovateľky konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f/ OSP).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Vzhľadom na uvedené dôvody odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250l a § 246c ods. 1 v spojení s § 250ja ods. 3 a § 221 ods. 1 písm. f/ a § 221 ods. 2 OSP ako aj § 492 ods. 1, 2 SSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd vzhľadom na procesné pochybenie súdu prvého stupňa sa vecou samou nezaoberal. Povinnosťou súdu prvého stupňa bude v novom konaní preskúmať aj druhé rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X z 2. októbra 2015 a znova rozhodnúť vo veci. V novom rozhodnutí bude povinnosťou krajského súdu rozhodnúť aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 OSP a § 491 ods. 1 SSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.